

UDK 371 (497.5 Đakovo) "1949/1951"

Kulturno - prosvjetni rad na području grada Đakova 1949.-1951.

Vesna Božić-Drljača
Državni arhiv u Osijeku

U radu je prikazano stanje škola i kulturno-prosvjetnih ustanova na području grada Đakova u razdoblju 1949.-1951. godine. Razdoblje je to djelovanja Povjereništva za prosvjetu i kulturu Gradskog narodnog odbora Đakovo. Podatci u radu prikupljeni su iz godišnjih izvješća, brojnih analiza rada Povjereništva te Statističkih listova gradiva fonda Oblasnog narodnog odbora Osijek, odjel Povjereništva za prosvjetu i kulturu, smještenog u Državnom arhivu u Osijeku.

Povjereništvo za prosvjetu i kulturu Oblasnog narodnog odbora Osijek djelovao je preko svojih Povjereništava za prosvjetu i kulturu gradskih i kotarskih narodnih odbora.¹

Povjereništvo za prosvjetu i kulturu Gradskog narodnog odbora Đakovo bilo je zaduženo za rad i organizaciju kulturno - prosvjetnog života u gradu Đakovu.

Strukturu Povjereništva za prosvjetu i kulturu Gradskog narodnog odbora Đakovo početkom 1950. godine činila su dva službenika i jedan povjerenik. Jedan službenik je bio na dužnosti instruktora, a drugi je bio referent za narodno prosvjetovanje, koji je bio zadužen za organizaciju rada tečajeva opismenjavanja, rad knjižnica i dr.

1 Državni arhiv u Osijeku, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 56

ĐAKOVŠKA REPUBLIKA HRVATSKA
NARODNI ODBOR GRADA ĐAKOVA
Povjereništvo za prosvjetu i kulturu.
Broj: 15503/1950.
Predmet: Izvještaj tjedna prosvjete i kulture.

NARODNI ODBOR OBLASTI OSIJEK
Povjereništvo za prosvjetu i kulturu.

O S I J E K

I. Održani su sastanci:

- a/ Sastanak biroa Grad. Komiteta
- b/ Sastanak osnovnih partijskih organizacija
- c/ Sastanak Savjeta građana pri povjereništvu prosvjete, na kojem su prisustvovali tajnik G.N.P. i A.P.Z.-a.
- d/ Sastanak Sekretarijata A.P.Z.
- e/ Sastanak inicijativnog odbora za otvaranja muzeja.
- f/ Ponovni sastanak biroa Komiteta, gdje je iznešena analiza rada tjedna prosvjete i kulture.
- g/ Ponovni sastanak Savjeta građana pri povjereništvu prosvjete, radi analize rada.

REZULTATI RADA SU SLIJEDILI:

- 1/ Održana je književno veče, sa posjetom oko 350 slušača.
- 2/ Preseljena je gradska knjižnica u pogodne prostorije u gradu.
- 3/ Za muzej osiguran je budžet u iznosu od 200.000 dinara, preko Ministarstva za nauku i kulturu.
- a/ Po članovima inicijativnog odbora uzeta je obaveza, sastaviti povijest grada i kotara Đakova.
- b/ Evidencirati svamjesta koja su nalazišta prethistorijskih i historijskih predmeta.
- c/ Popis arhive državne i privatne, koja je vezana za historiju našeg kraja. Rukopise, djela pojedinih istaknutih ljudi kao i ostale stvari.
- d/ Sakupljanje podataka o etnografskom materijalu.
- e/ Sakupljanje predmeta kulturno historijske vrijednosti na dobrovoljnoj bazi.
- f/ Upozoriti gradjevinska poduzeća, da ne vrše ni jedno gradjenje na mjestu gdje su nalazišta pojedinih prethistorijskih i historijskih predmeta bez suglasovanja jednog člana inicijativnog odbora.
- g/ Prostorije su predviđene i date povjereništvu komunal. poslova, na znanje radi ispražnjenja.
- h/ Putem razglasa održana su dva predavanja kao agitacija za sakupljanje predmeta muzeja.
- h/P utem štampe pisano je o stvaranju muzeja.
- 4/ U toku tjedna po organizaciji A.P.Z.-a otvoreno je ^{10.} čitalačko grupu, sa 108 žena, te i zdravstveno predavanje.
- 5/ Čitalačka grupa kao i zdravstvena predavanja održavaju se u toku ovoga tjedna, jer u nekim blokovima radi štvara motora na električnoj centrali nije bilo svjetla, te su morala biti odgođena.
- 6/ Kiosk je uredjen grafikonomima a je na pristupačan način agitovano povećanje tečajeva općobrazovnih po godinama od 1945/50. Također i agitacija o muzeju.
- 6/ Uredjen je jedan izlog u duhu popularizacije Tjedna prosvjete i kulture. Putem toga izloga koji je bio na vidnom mjestu ugoznato je građanstvo sa prvim knjigama pisanim našim jezikom Marku Maruliću.
- 7/ Svi nepismeni su lično posjeđeni po učiteljima i nastavnici.

Izvještaj o "Tjednu prosvjete i kulture"

Iz Analiza rada Povjereništva saznajemo da su bili organizirani tečajevi za opismenjavanje velikog broja nepismenih na ovom području grada Đakova. Bili su to analfabetski tečaji i opće obrazovni tečaji. U prvom tromjesječju 1950. godine bilo je organizirano 5 analfabetskih tečaja s 62 nepismena polaznika. Od toga s radom su završila 2 tečaja s 28 polaznika. Završni ispit tečaja uspješno je završio 21 polaznik. Nakon održanog ispita izdana je i svjedodžba o završnom tečaju. Povjereništvo za prosvjetu i kulturu grada Đakova izvršilo je i popis nepismenih te je ustanovilo da na području grada Đakova ima oko 75 nepismenih osoba.²

Osnovni opće obrazovni tečaj³ počeo je s radom na području grada Đakova u 1950. godini. Taj tečaj polazilo je 24 polaznika, a nastava se održavala 4 puta tjedno. Nadzor i materijalno snabdijevanje tečaja pisaćim materijalom vršilo se preko ovog Povjereništva. Završnom ispitu pristupilo je 15 polaznika. Nekoliko polaznika završilo je analfabetski tečaj, dok su ostali završili III. razred osnovne škole.

Osim naprijed navedenih tečaja bio je organiziran i tečaj za polukvalificirane radnike (građevinske struke), tečaju za traktoriste (42 polaznika), tečaj za građevinske normirce (22 polaznika), ugostiteljski tečaj (18 polaznika) i brigadirski tečaj (55 polaznika).

Pored ovih tečaja bio je organiziran i opće obrazovni tečaj za nižu gimnaziju.

Osobito se u tijeku "Tjedna prosvjete i kulture" radilo na promidžbi opće obrazovnih tečaja.

Na području Gradskog narodnog odbora Đakovo djelovale su sljedeće kulturno-prosvjetne ustanove: Narodno sveučilište Đakovo (osnovano 1945. godine), Dom kulture Đakovo (osnovan 1948. godine), Gradska knjižnica i čitaonica Đakovo (otvorena 1949. godine).⁴

U tom razdoblju bio je zapažen i rad "Narodnog sveučilišta" u Đakovu, koji je svakog mjeseca održavao 2 predavanja, a posjećenost na tim predavanjima bila je velika. Bila su to predavanja s tematikom prirodnih znanosti: "Grom i munja" i "Darwin i darwinizam".⁵

Gradska knjižnica u Đakovu osnovana je krajem 1949. godine. Tehnički knjižnica je bila uređena, ali nije imala vlastitih i stalnih prostorija. Uz nju je bila i čitaonica koja je bila pretplaćena na 4 dnevna lista i 5 časopisa. Prigodom

2 Državni arhiv u Osijeku (dalje DAOS), fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 152, spis br. 53 / 51

3 Uredba o općeobrazovnim tečajevima, *Narodne novine*, 105/47, 102/48

4 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 154, spis br. 13581 / 49

5 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 153, spis br. 14740 / 49

otvorenja knjižnice bila je priređena i izložba knjiga. Izloženo je bilo oko 700 komada knjiga iz područja znanosti i književnosti. Izložba je imala i svoj prodajni odjel u kojem je prodano 280 knjiga, a izložbu je posjetilo oko 500 posjetitelja. Knjižnica je u 1950. godini brojila oko 1450 knjiga, ali nažalost bila je izložena stalnom seljenju zbog nedostatka vlastitih prostorija.

Povjereništvo grada Đakova osobito se zalagalo za osnivanje "Muzeja grada Đakova". Bio je osnovan i inicijativni odbor za osnivanje Muzeja, a članovi tog odbora imali su sljedeći zadatak: sastaviti povijest grada Đakova, evidentirati mjesta povijesnih nalazišta i predmeta, prikupiti rukopise i djela pojedinih značajnijih ljudi s ovog područja, prikupljanje podataka o etnografskom materijalu, putem razglasa održana su dva predavanja kao poticaj za prikupljanje predmeta za Muzej, a uz pomoć tiska pisano je o otvaranju Muzeja.

Masovnom kulturno-prosvjetnom radu na području grada Đakova pridonijela je gradsko-kotarska smotra: održana je prigodna akademija "Vedro večer" s mješovitim programom, a omladinska glumačka grupa izvela je predstavu "Kulački kraj". Dramska grupa RKUD "Ivo Lola Ribar" nastupala je s komedijom "Pop Čira i pop Spira", a počela i uvježbavanjem s predstavom "Kir Janja" za smotru. Jedna je grupa uvježbavala predstavu "Vodu s planine". Moramo napomenuti da se cijeli kulturno - umjetnički rad uglavnom se odvijao preko RKUD-a "Ivo Lola Ribar". Društvo je imalo pored kazališne – dramske skupine i glazbenu, pjevačku, folklornu, naučnu i propagandnu.

Osim naprijed navedene dramske grupe kulturno-umjetnički rad bio je vrlo slab. Rad je bio "kampanjski" pa je tako pjevački zbor nastupao već nakon 3 - 4 probe. Uzroci su ležali u nedostatku vlastitih prostorija i nestručnom voditeljstvu, a u ljetnim mjesecima kulturno-umjetnički rad nije ni postojao.

Pri Povjereništvu prosvjete i kulture Gradskog narodnog odbora Đakovo 13. studenog 1950. godine bio je osnovan Savjet građana. Članovi Savjeta građana imali su zadaću organizirati upise za tečaje, tako da su uglavnom oni provodili popise nepismenih.

Na sjednici Savjeta građana dana 5. prosinca 1950. godine povjerenik Povjereništva za prosvjetu i kulturu dao je prijedlog za program održavanja "Tjedna prosvjete i kulture":

Dana 11. prosinca 1950. godine u dvorani kina održana je književna večer povodom proslave 500 godišnjice rođenja velikog pisca Marka Marulića, a bila su to razna predavanja i referati u spomen na Marka Marulića: "U pohvalu M. Marulića – Spliciánina", "O Marku Maruliću...", "Marulićeva Judita". Zatim su bila i predavanja o značenju "Tjedna prosvjete i kulture", te plakati i grafikoni o

poticanju rada na području prosvjete i kulture grada Đakova, a bio je uređen i jedan izlog u duhu popularizacije "Tjedna prosvjete i kulture".⁶

U "Tjednu prosvjete i kulture" Gradska knjižnica uselila je u nove prostorije, a uslijedilo je i osnivanje Muzeja grada Đakova.⁷

Velikim zalaganjem ovog Povjereništva dovršena je izgradnja i prostorija Dječjeg vrtića. Povjereništvo je bilo organiziralo i proslavu "Dana dječje radosti" i tom prigodom bilo je nagrađeno 2.046 djece. Svako je dijete pored bombona i slatkiša dobilo i dar prema svojoj dobi, a dijelili su se i odjevni predmeti najsiromašnijoj djeci u dobi od 3 do 6 godina i 6 do 14 godina.

Iz Analiza rada i Godišnjeg izvješća Povjereništva za prosvjetu i kulturu Gradskog narodnog odbora Đakovo, te Statističkih listova iz 1950. godine⁸, saznajemo na početku školske godine 1950./51. godine koje su sve škole djelovale na području grada Đakova. Na području grada Đakova radile su 2 sedmogodišnje škole s 1590 učenika, i to u nižim razredima 906 učenika, a u višim 686 učenika. Osnovna škola Đakovački Pisak s 2 odjeljenja i 83 učenika, te Škola učenika u privredi s 168 učenika.⁹ Najveći problem ovih škola bio je u nedostatku školskih prostorija, (učionica), pa je rad u njima bio vrlo otežan. U Đakovu se samo u jednoj zgradi odvijala nastava za dvije sedmoljetke (Muška sedmogodišnja i Ženska sedmogodišnja škola). U svakoj učionici nastava se odvijala u 3 smjene, ujutro, poslije podne i u večernjim satima. Uspjeh učenika u svim navedenim školama bio je vrlo slab, a uzroka je bilo više: premali broj nastavnika, veliki broj učenika (prenatrpene učionice) koji su prema *Zakonu o obveznom sedmogodišnjem školovanju*¹⁰ morali ići u školu, veliki broj izostanaka, kašnjenja na nastavu, bježanje iz škole i dr. Nastojanja Uprave škola, Povjereništva za prosvjetu i kulturu i Zajednice doma i škole doveli su do redovita polaska učenika u školu, te je polazak u školu u Đakovu u 1950. godini iznosio 100 %. Na kraju svake školske godine održavala se školska priredba, i tom prigodom je Gradski narodni odbor Đakovo nagradio odlične učenike.¹¹

Muška sedmogodišnja škola u Đakovu (ulica Kralja Tomislava 12, Đakovo) imala je u početku 18 odjeljenja, no naknadnim Rješenjem Ministarstva prosvjete otvoren je bio IV. razred Gimnazije (34 učenika) i I. razred Učiteljske škole (43 učenika). Prema tome škola je zapravo imala 20 odjeljenja. Škola je

6 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 152, br. spisa 98 / 51

7 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br.153, br. spisa 15503 / 50

8 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br.162, Statistički listovi iz 1950.godine

9 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 154, br. spisa 13613 / 50

10 Zakon o obaveznom sedmogodišnjem školovanju, *Narodne novine*, 116/46, 111/47

11 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 154, br. spisa 15693 / 50

imala 7 učionica za rad, ali s iseljenjem Poljoprivrednog tehnikuma i Škole učenika u privredi dobila je još 3 učionice. U svim razredima škola se odvijala u dvije smjene, i to od 8 sati ujutro do 17 sati i 45 minuta. Nakon redovitih školskih obveza u ovim prostorijama odvijali su se Srednje opće obrazovni tečaj i analfabetski tečaj. Učionice su bile pretrpane s velikim brojem učenika pa higijenski uvjeti nisu bili zadovoljavajući kao i uspjesi učenika u školi. Škola je raspolagala s 18 učitelja i nastavnika. Taj je broj bio premalen za sve ove učenike, pa je škola uvela i honorarne sate. Nastavnici ove škole priredili su priredbu u čast proslave "Dana Republike" kao i Književno veče u okviru Narodnog sveučilišta u čast proslave rođendana velikog pisca Marka Marulića.

Na ovoj školi radile su i sljedeće grupe: pjevačka, dramska, recitatorska, čitalačka, grupa mladih tehničara i fizička.

Na sjednicama Nastavničkog zbora i sjednicama razrednog Vijeća rješavali su se svi problemi vezani za nastavu i disciplinu učenika.

Ženska sedmogodišnja (sedmoljetka) u Đakovu (ulica Kralja Tomislava 12, Đakovo) radila je u dobrim uvjetnim prostorijama ali je također imala problem s nedostatkom prostora za rad. Škola je bila smještena u prizemlju jednokatne zgrade, a u istoj zgradi na I. katu bila je Muška sedmogodišnja škola. Kako je škola imala problema s prostorom za rad, prvi razred bio je smješten u prostorije "Đakovačkog mlina na valjke". Škola je imala 17 odjeljenja, 9 viših i 8 nižih. U nižim razredima nastava je trajala s punim brojem školskih sati, osim u I. i III. razredu. U višim razredima nastava je trajala sa skraćenim brojem školskih sati, a u VII. razredima učio se ruski jezik.

Na školi je radilo 8 nastavnika, 6 učitelja i upravitelj. Česte su bile promjene nastavnika, pa se vrlo često mijenjao i raspored predavanja. Nastava se odvijala u dvije smjene. Školski kabineti i knjižnica bili su smješteni u jednu prostoriju. Uz pomoć članova Nastavničkog zbora vrlo je uspješno radila grupa "Mladih tehničara", "Pjevača", "Prirodnjaka", i grupa "Vezilja". Učenice ove škole bile su članice podmlatka "Crvenog križa". Uspjeh učenica u školi bio je zadovoljavajući, pa je tako srednja ocjena uspjeha škole bila 3,08. Srednja ocjena vladanja škole bila je 4,08. Na niži tečajni ispit bilo je pristupilo 80 učenica, a veći broj tih učenica namjeravalo je upisati Učiteljsku školu, Poljoprivredni tehnikum i Gimnaziju. U školi je postojala i učenička knjižnica u kojoj su učenice širile svoje opće obrazovanje, a bila je pretplaćena na 16 raznih časopisa i novina. Za dodatno obrazovanje su se koristili i filmovi. Opskrba udžbenicima i potrebnim školskim materijalom bila je zadovoljavajuća. Rad škole pomagala je sindikalna grupa ove škole, a osobito prigodom proslave u gradu: "Dana dječje radosti", "Dana proslave proljeća", "Prvog maja".

Šk.	Broj učenika	Uspjeh u učenju					Uspjeh u učenju				
		odličan	vrlo dobar	dobar	dovoljan	broj fano	odličan	vrlo dobar	dobar	dovoljan	
58	40	15	13	15	2	45	13	14	1	1	
59	41	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
60	42	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
61	43	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
62	44	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
63	45	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
64	46	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
65	47	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
66	48	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
67	49	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
68	50	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
69	51	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
70	52	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
71	53	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
72	54	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
73	55	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
74	56	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
75	57	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
76	58	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
77	59	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
78	60	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
79	61	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
80	62	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
81	63	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
82	64	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
83	65	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
84	66	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
85	67	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
86	68	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
87	69	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
88	70	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
89	71	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
90	72	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
91	73	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
92	74	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
93	75	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
94	76	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
95	77	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
96	78	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
97	79	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
98	80	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
99	81	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
100	82	14	14	15	2	45	13	14	1	1	

Brojčani podaci
 uz izvještaj direktora na kraju školske god. 1950./51.

Šk.	Broj učenika	Uspjeh u učenju					Uspjeh u učenju				
		odličan	vrlo dobar	dobar	dovoljan	broj fano	odličan	vrlo dobar	dobar	dovoljan	
58	40	15	13	15	2	45	13	14	1	1	
59	41	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
60	42	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
61	43	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
62	44	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
63	45	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
64	46	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
65	47	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
66	48	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
67	49	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
68	50	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
69	51	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
70	52	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
71	53	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
72	54	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
73	55	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
74	56	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
75	57	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
76	58	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
77	59	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
78	60	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
79	61	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
80	62	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
81	63	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
82	64	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
83	65	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
84	66	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
85	67	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
86	68	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
87	69	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
88	70	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
89	71	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
90	72	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
91	73	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
92	74	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
93	75	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
94	76	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
95	77	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
96	78	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
97	79	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
98	80	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
99	81	14	14	15	2	45	13	14	1	1	
100	82	14	14	15	2	45	13	14	1	1	

Brojčani podaci
 uz izvještaj direktora na kraju školske god. 1950./51.

Izveštaj direktora za školsku godinu 1950./51.

Od ukupnog broja nastavnika koji su radili na ovoj školi, tri su nastavnika bili članovi Savjeta za prosvjetu i kulturu, četiri člana bili su u odboru društva "Naša djeca". Članovi Nastavničkog zbora predavali su i Narodnom sveučilištu, a tijekom školske godine kada u Đačkom domu nije bilo osobe zadužene za odgoj, nastavnici su preuzimali tu obvezu. Na početku školske godine bila je osnovana i Školska kuhinja u kojoj se prehranjivalo 130 učenica tijekom cijele godine. Pred konac školske godine 25. lipnja 1950. godine bila je održana završna školska priredba. Nadzor nad radom ove škole obavljao je kotarski inspektor, koji je ujedno bio i član Savjeta za prosvjetu i kulturu pri Gradskom narodnom odboru Đakovo. Veliki nerješivi problem ove škole bio je u nedostatku pitke vode iako je škola imala vodovod, ali nije imala potrebitu pumpu za vodu.¹²

Osnovna škola Pisak - Đakovo imala je 2 odjeljenja osnovnih razreda s 83 učenika i I. produženi tečaj. Učenici produženog tečaja nisu redovito dolazili u školu, od 9 polaznika samo su 2 učenika redovito pohađala tečaj, pa je rad ovog tečaja bio vrlo loš. Škola u Pisku bila je smještena u jednu staru seljačku kuću koja je bila djelomice osposobljena za školu i imala samo jednu učionicu. Škola je bila materijalno loše opremljena, nije bilo pisaćeg pribora kao ni potrebnog školskog inventara. Na početku školske godine 1950./51. održana je školska priredba, a pripremala se i priredba za "Dan dječje radosti".¹³

Škola učenika u privredi nije imala svoju zgradu, te se selila iz zgrade u zgradu. Do početka rujna 1950. godine ta je škola bila smještena u zgradi Muške sedmogodišnje škole i to u podrumskim prostorijama zgrade. Proširenjem Muške sedmogodišnje škole koja je dobila I. razred Učiteljske škole (43 polaznika) i IV. razred Gimnazije (34 polaznika), Škola učenika u privredi više nije mogla koristiti svoje prostorije, pa je bila preseljena u zgradu Poljoprivrednog tehnikuma. U toj zgradi dobila je dvije učionice, u kojima se u prijepodnevnim satima odvijala škola za učenike Poljoprivrednog tehnikuma, a u poslije podnevnim satima školu su pohađali učenici ove škole. Škola učenika u privredi imala je 6 odjeljenja i samo 2 učionice. U takvim uvjetima nastava se odvijala do sredine listopada kada je upravitelj škole uz pomoć Gradskog narodnog odbora Đakovo i svojih učenika osposobio još jednu prostoriju za rad. Loši uspjesi učenika ove škole rezultati su njihova izostanka, a kao primjer navodi se da su učenici samo u tijeku dva mjeseca izostali preko 1900 sati. Veliki problem u ovoj školi bio je i veliki broj honorarnih nastavnika, a samo dva stalna redovna nastavnika koji su bolje, savjesnije i uspješnije provodili nastavu. Škola je bila opskrbljena školskim inventarom za tri učionice.

12 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 152, br. spisa 483/51

13 DAOS, fond Oblasni narodni odbor Osijek, kut. br. 154, br. spisa 15693/50

Prijepis

Z A P I S N I K

Klasifikacione sjednice od 15. lipnja 1951. sa ovim dnevnim redom:

1. Utvrđjivanje ocjena po uspjehu i vladanju.
2. Određjivanje nagrada i pohvala, za odlično učenje i vladanje.
3. Izvještaj poslodavcima o učenicima, koji gube pravo na daljnje školovanje.
4. Popravni ispiti.
5. Upis učenika
6. Razno.-

ad/1.	I. a. razred, srednja ocjena uspjeha:	2,40	-	vladanja:	4,37
	I. b. "	"	"	"	4,32
	I. c. "	"	"	"	3,31
	II. a. "	"	"	"	4
	II. b. "	"	"	"	3,73
	III. "	"	"	"	4,91

ad/2. Nagrada nije bilo, jer nema budžetske mogućnosti.-

Za odličan i vrlo dobar uspjeh, te odlično vladanje - pismenim pohvalnicama pohvaljen je 21 učenik.-

Kažnjeno je: po t.3. disciplinskih pravila	29	učenika
" t.4.	16	"
" t.5.	6	"
" t.6.	7	"

Izostaci po razredima -	opravdani:	neopravdani:
I. a.	964	216
I. b.	1149	243
I. c.	675	448
II. a.	748	278
II. b.	916	497
III.	298	89

ad/3. Na osnovu Uputstva o ponavljanju razreda broj: 8573 od 21. IV. 1951. Ministarstva prosvjete, utvrđeno je, da slijedeći učenici ne mogu nastaviti školovanje:

1. Morner Antun,	učenik	I. a. razreda
2. Benčević Marko,	"	I. b. "
3. Plelić Djuro,	"	I. b. "
4. Vulić Mitar,	"	I. b. "
5. Stjević Mirko,	"	II. a. "

O donesenom zaključku obavijestiti poslodavce i Referadu rada.-

ad./4. Popravni ispiti održati će se na dane: 27., 28. i 29. kolovoza o. g.

ad/5. Upis učenika izvršiti će se na dane: od 1. do 5. rujna o. g.-

Zapisničar:	Zaključeno i podpisano: Članovi:	Upravitelj:
Seleš v. r.	Gabriel Etelka v. r. Franjo Kenig v. r. Dr. Brinzež v. r. Vl. Pihler v. r. St. Krečo v. r.	Antun Horvat v. r.

Prijepis zapisnika ovjerava:

U Đakovu, dne 25. lipnja 1951.

Upravitelj:
/Antun Horvat/

Antun Horvat

Zapisnik klasifikacijske sjednice od 15. lipnja 1951.

Učenci ove škole su bili pretežito seljačka djeca, odjeveni vrlo loše jer su im roditelji bili siromašni, a jedan je dio učenika stanovao i hranio se u Domu učenika u privredi.

Kriterij ocjenjivanja u školi bio je "prestrog", kako je iznio zapisnički gradski prosvjetni inspektor. (6. travnja 1951.)¹⁴

Knjižnica škole je bila smještena u zbornici Poljoprivrednog tehnikuma, a knjige su bile podijeljena na tri dijela: beletristika, priručna i tehnologija.

U školi su radila 3 redovna i 5 honorarnih nastavnika, a postojala je potreba za još 2 redovna nastavnika.

Zapisnik klasifikacione sjednice od 15. lipnja 1951. godine ukazuje nam ocjenu uspjeha i vladanja ove škole po razredima.

Na području grada djelovao je i **Dom učenika u privredi "Regal Vajs" Đakovo**. Kapacitet doma iznosio je 40 učenika, a u 1951. godini broj je iznosio 30. Odgojitelj nije postojao, već je tu dužnost obavljao upravitelj. Dom i Škola učenika u privredi bili su tijesno povezani. Masovne organizacije kao što je bio "Crveni križ" pomagale su boljoj opskrbljenosti Doma (brašno, sir, kakao...).

Srednja ocjena učenja i vladanja za učenike iz Doma bila je 2,57, a posebice za učenje 2,46 i za vladanje 3,60, a ovakav loš uspjeh posljedica je nepostojanja odgojitelja u Domu.¹⁵

Možemo zaključiti da se u navedenom razdoblju i pod nadzorom djelovanja Povjereništva za prosvjetu i kulturu Gradskog narodnog odbora Đakovo značajnije poradilo na narodnoj prosvjećenosti i kulturno-prosvjetnom razvoju u gradu Đakovu. Kulturno-prosvjetni rad u gradu Đakovu kao što vidimo započeo je organiziranjem osnovnih analfabetskih i opće obrazovnih tečaja, koji su značajnije doprinjeli opismenjavanju pučanstva, a nastavio se osnivanjem kulturno-prosvjetnih ustanova u gradu (Knjižnica, Muzej, Narodno sveučilište i dr.) te priredbom u povodu veličanja "Tjedna prosvjete i kulture" u gradu Đakovu.

14 DAOS, fond Obalsni narodni odbor, kut. br. 152, Izvješće o uspjehu u trećem kvartalu Narodnom odboru grada - Povjereništvu za prosvjetu i kulturu Đakovo

15 DAOS, fond Obalsni narodni odbor Osijek, kut. br.152, br.spisa 1953/51

CULTURE AND EDUCATION IN ĐAKOVO AREA 1949-1945

SUMMARY

This article shows activities of schools and educational and cultural institutions in Đakovo and the surrounding area in the period 1949-1951. It was the time of «Povjereništvo za prosvjetu i kulturu Gradskoga narodnog odbora Đakovo» (Comitee for Education and Culture of the National City Council in Đakovo). Materials were collected from annual reports, numerous analyses of the activities and duties of the Comitee, and from the Statistics of the National District Council in Osijek-Department for Education and Culture. All the materials belong to the State Archives in Osijek.

[Handwritten signature]